

Kanat

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ TÜRK EDEBİYATI MERKEZİ HABER BÜLTENİ

KIŞ 2013 SAYI: 41

Nilay Kaya
nilaykaya@bilkent.edu.tr

DOĞUMUNUN 400. YILINDA EVLYÂ ÇELEBİ İNGİLİZCE'DE

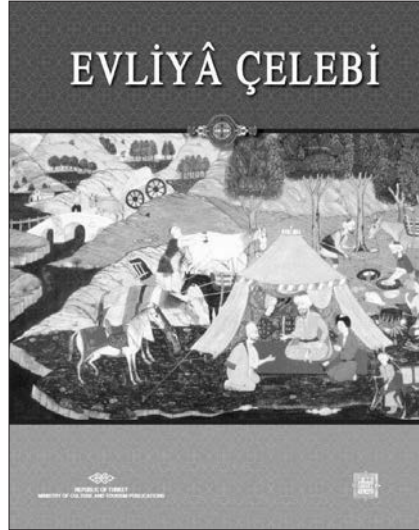
Evliya Çelebi ve Seyahatnâme alanında yıllardır büyük emek vermiş olan Nuran Tezcan ve Semih Tezcan tarafından literatüre kazandırılan *Doğumunun 400. Yılında Evliyâ Çelebi* kitabı 2011'de T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanmıştı. Türkiye'den ve Türkiye dışından, aralarında Robert Dankoff, Halil İnalçık, Talât S. Halman, Çiğdem Kafescioğlu, Nurhan Atasoy, Claudia Römer, Pierre A. MacKay gibi isimler bulunan 34 akademisyenin katkılarının yer aldığı bu eser, Evliyâ Çelebi ve Seyahatnâme'yi farklı bakış açılarından ele alan, karşılaştırmalı incelemeler içeriyordu. Evliyâ'nın yaşamına dair yeni bulgular da sunan son derece titiz çalışmaların ürünüydü ve yayımlandığı anda alanının vazgeçilmez bir başvuru kaynağı olma niteliğini kazanmıştı. Bu kaynak, şimdi Nuran Tezcan, Semih Tezcan ve Robert Dankoff'un gayretleriyle evrensel dolaşıma girmiş durumda: *Doğumunun 400. Yılında Evliyâ Çelebi* artık İngilizcede. Böylelikle eser, hem önemli bir bilimsel çalışma olarak gerektiği şekilde ulaşılabilirlik düzeyini arttırmış olmakta, hem de bu alanda yapılabilecek yeni çalışmalara imkân sağlamaktadır.

Doğumunun 400. Yılında Eliyâ Çelebi'nin ardından tam bir yıl sonra Türkiye Bankalar Birliği'nin desteğiyle T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanan ve İşkültür tesislerinde mükemmel biçimde basılan *Evliyâ Çelebi, Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*, 17. yüzyılın Osmanlı dünyasının edebiyat, kültür ve tarih penceresini İngilizceyle tüm dünyaya açmıştır. Nuran ve Semih Tezcan önsözde Türkiye dışında gerçekleştirilen Evliyâ Çelebi ve Seyahatnâme (başka bir deyimle Evliyâology) çalışmalarının önemini özellikle vurgularken bu alanın yurtdışında en önde gelen uzmanı Robert Dankoff, kitabın baş çevirmeni ve İngilizce baskının editörü olarak yazdığı girişte, yayının Evliyâ ve büyük eserinin gizlerini çözmek yolunda atılan bir ilk adım olduğunu söylüyor.

2011'in UNESCO tarafından Evliyâ Çelebi yılı olarak kabul edilmesinin ardından bu konuda bilimsel toplantılar düzenlenmiş, sergiler açılmış, çok sayıda yayın yapılmıştır. Dankoff'un belirttiğine göre yayınlar öylesine hız kazanmıştır ki, bunların kaydını tutmak bile güçleşmiştir. Tezcan'lar, dış ülkelerde yabancı dillerde yapılan yayınların Türkiye'deki okuyucu ve araştırmacılar tarafından bilinmesinin yararına değiniyorlar, Robert Dankoff ise Türkçe bilmeyen fakat Evliyâ'nın eserine ilgi duyan okuyucu ve araştırmacılara Türkçe kaleme alınmış çalışmaların ulaştırılması gerektiğini açıkça vurguluyor; bu amaçlar açısından bakıldığında eser tam bir akademik bütünlük kazanıyor.

Kitapta, Evliyâ Çelebi'nin hayatı hakkında yapılmış araştırmalardan Seyahatnâme üzerine gerçekleştirilmiş bilimsel çalışmaların

tarihine, Evliyâ'nın seyahat rotalarını gösteren haritalardan, seyahat duraklarını kapsayan ülke, bölge, şehir ve anıt tasvirlerini mercek altına incelemelere kadar çeşitli konularda yazılar yer alıyor. Evliyâ'nın hayatı hakkındaki yazılar arasında en ilgi çekici olanlardan biri bugüne kadar hemen hemen hiç araştırılmamış bir konuda: Semih Tezcan, Evliyâ'nın okçulukla olan yakın ilişkisini "Evliyâ Çelebi the Archer" adlı makalede gün ışığına çıkartıyor. 17. ve 18. yüzyıllarda okçuluk üzerine yazılmış kitaplarda geçen Evliyâ ve Evliyâ Çelebi adlarını ele alarak titiz bir incelemeyle bu adlarla anılan kimsenin Seyahatnâme yazarından başka birisi olamayacağını ortaya koyuyor. Nuran Tezcan'ın "Documentary Traces of Evliyâ Çelebi" adlı makalesi Evliyâ'nın gerek yaşamı, gerekse Seyahatnâme'de anlattığı birçok şeyin 'uydurma' olduğu iddialarına yanıt veriyor. Michael D. Sheridan'ın haritası Evliya Çelebi'nin seyahatlerinin coğrafi kapsamını gösterirken Jens Peter Laut'un 1989/1992'de yayımladığı Evliyâ'nın Anadolu seyahatlerinin rotalarını içeren haritalarından kesitler onun seyahat güzergahını yakından izleme olanağı veriyor. Evliyâ'nın Anadolu'dan Avusturya'ya, Azerbaycan'dan Mısır'a seyahat ettiği ülkeler ve şehirler geniş bir yelpazede Suavi Aydın, Mohamed Haridy, Gisela Procházka-Eisl,

Christiane Bulut ve öteki araştırmacıların makaleleriyle mercek altına alınıyor. Hakan Karateke Evliyâ'nın Amerika hakkındaki bilgi ve merakını "Evliya Çelebi's Perception of the New World" başlığı altında irdeliyor.

Seyahatnâme'nin çeşitli pasajlarına odaklanan bölümler, metne tarihsel, toplumsal, kültürel bağlamda yakın okuma yapmak adına heyecan uyandırıcı bölümler olma özelliğini taşıyor. Çiğdem Kafescioğlu'nun Osmanlı ve Anadolu mimarisini, Yücel Dağlı'nın esnaf alayını, Şule Pfeiffer-Taş'ın Bursa, Kayseri ve Urfa'daki çarşıları ve pazar yerlerini, Nuran Tezcan'ın Manisa'daki şehzade sarayını anlattığı, Semih Tezcan'ın Evliyâ'nın Mısır'da piramitler üzerine

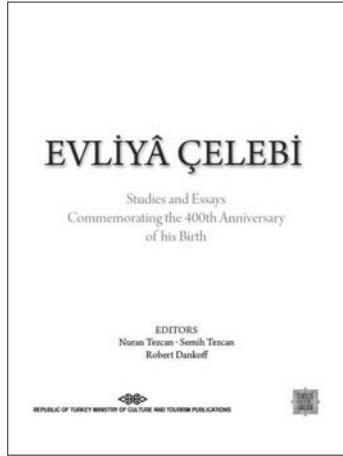
gözlemlerine odaklanan yazıları bu bağlam zenginliğini taşıyan makalelerin sadece birkaç tanesine örnek niteliğinde. Yugoslavya Savaşları sırasında 1993'te, Balkanlarda Türk izlerini yok etmek amacıyla Hırvatların kasten bombalayıp yıktığı (savaşın sonra yeniden inşa edilmiş olan) Mostar Köprüsü'nün 17. yüzyılda Evliyâ'nın gözüne nasıl görüldüğünü anlamak Nuran Tezcan'ın bu konudaki makalesi sayesinde mümkün oluyor. Evliyâ'nın hayatında çok önemli yeri olan birisi, akrabası ve koruyucusu olan Melek Ahmed Paşa'dır. Paşa'nın eşi, padişah IV. Murad'ın kızı Kaya Sultan, Evliyâ'ya kendi işlediği mendillerden verir, Evliyâ da bunları seyahatleri sırasında dost olduğu kişilere armağan olarak dağıtırmış. İşte bu mendillerin hikâyesi -yine Nuran Tezcan'ın kaleminden- bu defa bize kişisel tarih notları sunuyor.

Yukarıda inceleme alanlarının çeşitliliğine değindik. Halil İnalçık, Sooyong Kim, Yeliz Özay ve Arzu Ereklî makalelerinde Evliyâ Çelebi'nin eserine seyahatname türü üzerinden yaklaşıyorlar. Arzu Ereklî, Evliyâ'nın Viyana seyahatini "Doğu'nun Batı'yı cinsiyetçi bir yaklaşımla algıladığı" savından hareketle yorumluyor. Ereklî'nin makalesini Evliyâ'daki 'öteki' anlayışı üzerine düşündüren, zihin açıcı bir

makale olarak nitelemek istiyorum. M. Sabri Koz'un Seyahatnâme'deki malzeme üzerinden Türk Halk Edebiyatı konusunda yaptığı çıkarımlardan oluşan yazısı ile Helga Anetshofer'in Seyahatnâme'de yer alan Sarı Saltık söylenceleri ve Bektaşî sözlü geleneği üzerine kaleme aldığı makale ise metne kültürel antropoloji disipliniyle yaklaşan çalışmalardan. Nurhan Atasoy'un "Matrakçı Nasuh and Evliyâ Çelebi: Perspectives on Ottoman Gardens" adlı makalesinde Osmanlı sanat tarihine dair saptamalarla karşılaşıyoruz. Robert Dankoff dilbilim alanına giren makalesinde Seyahatnâme'de geçen dünya dillerinin çokluğunu ve çeşitliliğini ortaya koyuyor.

Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Enis Batur'a edebiyat, kültür ve bilim insanlarının Evliyâ ve eseri hakkındaki değerlendirmeleri kitabın zenginliğini daha da artırıyor. Evliyâ'nın çizdiği (ya da çizdirdiği) Nil haritası üzerine Dankoff ve Nuran Tezcan'ın birlikte kaleme aldıkları yazıyla ve bu yazı çerçevesinde verilen resimli harita parçalarıyla karşılaşmak okuyucuyu Afrika ortalarına kadar götürüyor, özenle hazırlanmış bu kitabın verdiği görsel tadı çoğaltıyor.

Kitabın sonunda Robert Dankoff ve Semih Tezcan'ın birlikte hazırladıkları "An Evliyâ Çelebi Bibliography" hem basılı olarak, hem

de arka kapağa iliştilmiş CD üzerinde yer alıyor. 2011'de yayınlanan Türkçe baskıdaki kaynakça daha da genişletilmiş. Bu mükemmel kaynakçada, Evliyâ Çelebi ve eserleri üzerine 19. yüzyılda çıkmış ilk yazılardan 2012 yılının son aylarına değin yayınlanmış her şey (metin yayınları, çeviriler, araştırmalar, makaleler, haritalar, doktora, yüksek lisans ve lisans tezleri, Seyahatnâme'yi ana

kaynak olarak kullanarak değişik konularda yapılmış çalışmalar, vb.) bulunuyor.

Kitaptaki makalelerin çoğunu Prof. Robert Dankoff İngilizceye çevirmiştir. Öteki çevirmenler de Türkoloji ve Doğu dilleri öğrenimi görmüş bilim insanlarıdır: Türkiye'nin önde gelen çevirmenlerinden Mary Işın, Dankoff ile birlikte Fuat Köprülü'nün eserlerini de İngilizceye çevirmiş olan Gary Leiser, Dankoff'un öğrencileri Dr. Judith M. Wilks ve Prof. Sooyong Kim, Chicago Üniversitesi doktora öğrencileri Andrea Brown ve Ferenc Csirkés, Bilkent Üniversitesi doktora öğrencileri R. Aslıhan Aksoy-Sheridan ve Michael D. Sheridan. Kimi yazarlar ise yazılarını İngilizce kaleme almış veya Türkçeden İngilizceye kendileri çevirmişlerdir: Prof. Nurhan Atasoy, Prof. Christiane Bulut, Prof. Pierre MacKay, Prof. Hakan Karateke, Dr. Helga Anetshofer, Dr. Yeliz Özay.

Evliyâ Çelebi, Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth dolgun bilimsel içeriğiyle, zengin görsel malzemesiyle, özenli tasarımıyla bugüne kadar Türkiye'de yayımlanmış en iyi kitaplardan biridir. Kültür Bakanlığı'nın bu yayını, Evliyâ Çelebi ve eserlerinin evrensel boyutta tanınmasına kesinlikle çok büyük katkı sağlayacaktır.

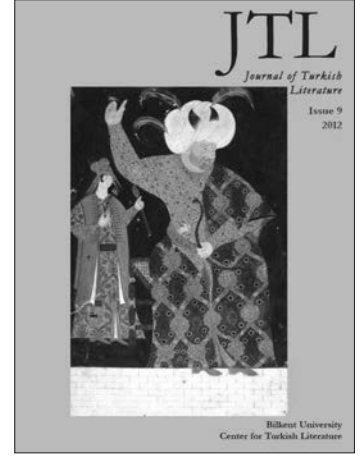

Nihan Simge Soyöz
nihan.soyoz@bilkent.edu.tr

JOURNAL OF TURKISH LITERATURE'IN 9. SAYISI ÇIKTI

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi tarafından 2004 yılından beri yıllık olarak çıkarılan, dünyanın bütünüyle Türk edebiyatına adanmış ilk ve tek uluslararası akademik yayını Journal of Turkish Literature, 2012 yılında 9. sayıya ulaştı. Editörlüğünü Prof. Talât Halman'ın üstlendiği bu sayıda da yine Türkiye ve dünyanın çeşitli yerlerinden değerli araştırmacıların Türk edebiyatı üzerine çalışmaları yer alıyor.

Sayının ilk makalesinde Berkeley Üniversitesi'nden emekli Prof. Bill Hickman, Şeyyad Hamza'nın Destan-ı Yusuf mesnevisinin yakın zamanda çıkan iki baskısından yola çıkarak bu mesnevinin bir yeniden okumasını yapıyor. Bu yeniden okuma, Destan-ı Yusuf'un sözlü edebiyatla olan bağlarına dikkat çekiyor. İkinci makalede Stanford Üniversitesi öğretim görevlisi Dr. Burcu Karahan, Mehmet Rauf'un kaleminden çıktığı kabul edilen ve Fransızca erotik roman *Le Roman de Violette*'ten uyarılma olan *Bir Zânbağın Hikâyesi*'ni ele alarak, Osmanlı erotik yazınında kadına bakışı inceliyor. Üçüncü makale ise Koç Üniversitesi öğretim görevlisi Dr. Nazmi Ağıl'a ait. Ağıl bu çalışmasında Türk şiirinde Batı'ya göre daha yeni ve az olan ekphrasis (görsel bir sanat eserini edebî dille betimleme) örneklerini, Batılı şairlerin uzun bir ekphrasis geleneğinin ürünü olan şiirleriyle karşılaştırıyor. Değerlendirme Yazıları başlıklı bölümde şair ve çevirmen Murat Nemet-Nejat, George Messo'nun Türkçe'den İngilizce'ye yaptığı İkinci Yeni şairleri ve kadın şairlere ait şiir çevirilerini inceliyor. Kitap eleştirisi bölümünde Kadir Has Üniversitesi öğretim görevlisi Prof. Clifford Endres, Ayşe Naz Bulamur'un 2011 yılında Edwin Mellen Press'ten çıkmış olan *How Istanbul's Cultural Complexities Have Shaped Eight Contemporary Novelists: Tales of Istanbul in Contemporary Fiction* başlıklı kitabını ele alıyor. Bu sayının "Memorabilia" bölümünde ise, ünlü Doğu araştırmacısı E. J. W. Gibb'in 1901 tarihli çığır açan Osmanlı şiiri antolojisi *Ottoman Literature: The Poets and Poetry of Turkey*'nin giriş bölümüne yer verilmiş. JTL'in bu sayısında ayrıca, Nazım Hikmet'in en sevilen şiirlerinden "Taranta Babu'ya Mektuplar"ın Halide Edib Adıvar imzalı İngilizce çevirisi de yer alıyor. İlk basımı 1936'da Hindistan'da The Bombay Chronicle adlı gazetede yapılmış olan bu çevirinin başında Halide Edib tarafından yazılmış kısa bir önsöz de bulunuyor.

Türk edebiyatının değişik dönemleri ve yazarlarıyla ilgili, bilimsel ve nesnel akademik çalışmaları içeren Journal of Turkish Literature'in 9. sayısının kapağını ise 16. yüzyıl minyatür sanatçısı Nigârî'nin elinden çıkma, II. Selim'i ok atarken gösteren 1561 tarihli bir minyatür süslüyor.

Nurulhude Baykal
nurulhude.baykal@bilkent.edu.tr

HİLMİ YAVUZ'DAN BİR PARODİ GEÇİDİ: ÜÇ ANLATI

*"A Parodie, a parodie! to make it
absurder than it was." Ben Jonson*

Hilmi Yavuz'un *Üç Anlatı* kitabı Yapı Kredi Yayınları tarafından Ekim 2012'de yeniden basıldı. Eserde yer alan anlatılardan "*Taormina*" 1990'da, "*Fehmi K. 'nın Acayip Serüvenleri*" 1991'de, "*Kuyu*" ise 1994'te AFA Yayınları tarafından yayımlanmış ve ilk olarak 1995 yılında Can Yayınları tarafından *Üç Anlatı* adıyla bir araya getirilmişti. [Toplam 189 sayfa olan kitapta, söz konusu post-modern anlatılar basım yıllarına göre kronolojik olarak sıralanmışlardır.]

Şair kimliğiyle öne çıkan Yavuz'un kurgu denemeleri, kendi tanımlamasıyla: "Türkiye'de yazılmış romanların parodisidir." Yavuz kurgusunda post-modern anlatının üslup özelliklerini kullanırken, bu özellikleri ironik bir yaklaşımla birleştirir. Anlatıcıların düşünceleriyle konuşmaları arasındaki ironi, beklenen ile gerçekleşen arasındaki çatışmadan çıkan pratik ironi ve anlatıların üçünü de kuşatan bir tavır olarak diyalektik ironi ile ortaya çıkar.

İlk anlatı olan "*Taormina*"da anlatıcı, Yusuf Horoz, "*Taormina*" kelimesinin imgesini yaratmaya koyulur. Bu imgeyi bir denizin iki kıyısında kurulan bakışlımlı bir kent olarak tasarlar: "'Taormina', görme duyusuyla dokunma duyusu arasındaki ayrımın geçerli olmadığı bir yeri göstermekteydi" (10). Anlatıcı imgesini herkes için görünür, dolayısıyla gidilir bir kente dönüştürmek üzere *Taormina*'da varlığın zaman ve mekân boyutunu biçimlendirir. Ancak *Taormina*'da yer değiştirme ve parçanın bütününe yerine geçmesi hâkimdir çünkü karşımızda Roland Barthes'ın metafor ve metoniminin her söylem için zorunlu olduğu tezini benimsemiş bir anlatıcı vardır: "'Taormina'da kural budur: Parça, bütününe yerine geçer!..." (22) Yusuf Horoz, kent *Taormina* ile anlatı "*Taormina*"yı mümkün olduğunca birbirine benzetmeye çalışır. *Taormina*'daki iç içe geçmiş ve aynı anda farklı boyutlarda ilerleyen zamanı, anlatıda birbirini takip etmeyen rakamlarla numaralandırılmış bölümler ve kurgu ve/ya mantık silsilesine bağlı olmadan ilerleyen cümleler üzerinden okumak mümkündür. Bakışlımlı ve çember biçimindeki kent ise, tekrarlanarak karşımıza çıkan ifadeler ve başlangıç noktasına geri dönen anlatı ile paralellik gösterir. Post-modern edebiyatın "tetikte" okurunu arayan bir anlatıcıdır Yusuf Horoz. Yaptığı göndermelerin gerçekliği her zaman şüphelidir, anlattıkları çelişkili ifadelerdir. Yusuf Horoz, "Ağırlık somuttur, öyleyse sözcükler de somuttur. Bana sorarsanız, entelektüel tarihin en meşum olgusu, somutun göz ardı edilmesidir", der (59). Bu sözle Rus Biçimcilerin sözcüğe eğiliminin gerekliliği üzerine söylediklerini çağırıştır. Alıntılanan ifade, anlatının bütünlüğü içinde değerlendirildiğinde, kendi anlatısından önce yazılmış edebiyatın ve edebiyat eleştirilerinin parodisini yaptığı anlaşılır.

"Fehmi K'nın Acayip Serüvenleri"nde başlık ile içeriğin

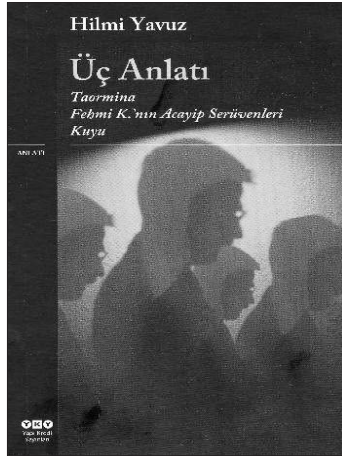
örtüşmeyeceği kurgunun daha başında sezdirilir. Böylece anlatıda beklenen ile gerçekleşenin çatışmasıyla pratik ironi öne çıkar. Kurguda öne çıkan bir başka unsur ise, anlatıcının metinlerarası göndermeleridir. *Dönüşüm*, *Madam Bovary*, *Don Quijote*, *Anna Karenina*, *Şato*, *Beyaz Geceler*, *Varolmayan Şövalye*, vb. pek çok esere yapılan doğrudan göndermelerin yanı sıra anlatının, metinlerarasılık bağlamında "*Taormina*" ile de organik bir bağı olduğu görülür. "*Taormina*"yı okurken zihinlerde yankılanan Kavafis'in "Kent" şiirine "Fehmi K."da atıf yapılır: "İ polis tha se akoulouthi, kent seni izleyecek" (137). Anlatıcı bu dizeyi yorumlayarak: "Ama, yanlıştır bu: Kent, sizin içinizedir, sizi izlemez, siz nereye giderseniz o da sizinle gelir, içinizde olduğu için..." der (137). Bununla mekânın insanla ilişkisini ortaya koyarak, "*Taormina*" ile sözü edilen metinlerarası bağlantıyı kurar.

"Fehmi K."nın anlatıcısı da Yusuf Horoz gibi kurmacasını sorgular ve: "Anlatı değil mi, uydur uydur yaz" sonucuna ulaşır (114). Yalnız bu vulgaire ifadeyi: "Seuls les menteurs savent raconter" (Yalnız yalancılar anlatmayı bilir) diyerek daha incelikli bir biçimde dile getirir (114). Böylece kurgunun gerçek(çi)liğinin abesle iştigal olduğunun altını çizerek kendi anlatısını bir yandan eleştirirken, öte yandan savunmuş olur.

"Kuyu"nun okuru bu konuda en başından uyarılmıştır: "Bu anlatıdaki kişiler, olaylar ve sözlerin hepsi, kurmaca'dır; gerçeklikle bir benzeşimleri varsa, bu tümüyle rastlantısalıdır." (145). Bu şekilde neyi anlaması gerektiği konusunda "haddi bildirilmiş" olsa da okur, yazarın da anlatıcının da güvenilirliklerini sorgulayacak konumda olduğundan haddini aşabileceğinin farkındadır. Roland Barthes'tan alıntılanan epigrafta anlatının dinamiği verilir: "Bir metin, birçok kültürden alınan ve karşılıklı diyalog, parodi ve yarışma bağıntısı içine giren çoğul yazılardan oluşur. Ama bu çoğulluğun odaklandığı bir yer vardır; bu da, bugüne değin sanıldığı gibi, yazar değil, okur'dur. Bir metnin teklifi, onun nereden geldiğinde (kökeninde) değil, nereye gittiğinde'dir. Okurun doğuşu, yazarın ölümü bahasına gerçekleşmek zorundadır." (143) Anlatıcı, kurgu boyunca, muhatabına "okur" olduğunu sürekli hatırlatarak onu "tetikte" tutmaya çalışır. Okuru bilinçli olarak anlatının merkezine yerleştirip ona seslenerek, yazarın aslında ölmediğini ima edip Barthes'ı sarakaya alır.

"Kuyu"da anlatının başkişisi Hilmi Yavuz'dur; burada yazar, anlatıcı ve Hilmi Yavuz yer yer iç içe geçmiştir: "Hilmi Yavuz, kuyudan çıkan ölü kedi olayını, daha sonra, Muhammed Emin'e anlattığında, o otlu peynir satılan küf kokulu dükkanda, Muhammed Emin, yüzü gölgeliydi, görülmüyordu, (diye yazıyor Hilmi Yavuz bu anlatısında)" (177). Yazar böylelikle yazarla anlatıcının yer değiştirdiği metinlerin parodisini yapar.

Hilmi Yavuz, parodi yoksunu edebiyatımıza okunması birbirinden keyifli, bir o kadar da zorlayıcı ve farklı üsluplarda yazılmış olsalar da iç içe geçmiş üç anlatı kazandırmıştır. *Şairin Zihin Tarihi*'nde "best-seller" olmanın değil "long-seller" olmanın bir erdem olduğunu belirten Yavuz (205), üç anlatısını farklı zamanlarda ve çeşitli şekillerde yeniden bastırarak "long-seller" olma yolunda ilerlemektedir.

Pınar Çelik
pınar.celik@bilkent.edu.tr

MEHMET FUAT KÖPRÜLÜ ANMA ARMAĞAN KİTABI

M. Fuat Köprülü (1890-1966), yirminci yüzyılın ilk yarısına, Türk edebiyatı ve tarihi alanındaki çalışmalarıyla ışık tutmuş önemli bir isimdir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Anma ve Armağan Kitaplar dizisi çerçevesinde, Fuat Köprülü'nün "her yönü"yle ele alındığı bir "anma armağan" kitabı hazırlamıştır. Kitabın editörü, 2006 yılında Fuat Köprülü'nün *Tarih Araştırmaları I* kitabını da yayına hazırlayan Yahya Kemal Taştan'dır. 2012 yılının son aylarında basılmış olan kitap kısa bir süre önce okuyucuya sunulmuştur. Kitapta Türkiye'den ve Türkiye dışından akademisyenlere ait yirmi beş makale yer almaktadır. Kitabın sonunda, İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi Mehmet Fuat Köprülü Koleksiyonu'nda bulunan fotoğraflardan oluşan bir albüm bulunmaktadır.

Kitap, eski Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın Köprülü'nün eserlerinden, hizmetlerinden, başarılarından ve onu önemli kılan özelliklerinden kısaca bahsettiği "Önsöz"ü ile başlamaktadır. Bu önsözü, editör Yahya Kemal Taştan'ın "Sunuş"u izlemektedir. Taştan, ilk olarak kitabın hazırlanış sürecine değinmekte, ardından Köprülü ile ilgili kısa bir değerlendirme yapmaktadır. Köprülü'nün çok yönlülüğünü vurgulayan bu bilgiler, özellikle kitapta yer alacak makaleleri seçmede nasıl bir zorluk yaşandığını da dile getirmektedir. Taştan; makale yazarlarına, Fuat Köprülü'nün torunu İsmail Faiz Köprülü'ye, kaynak ve fotoğrafların hazırlanmasına katkı sağlayan Emin Nedret İşli'ye, İstanbul Şehir Üniversitesi yetkililerine ve Semih Tezcan ile Nuran Tezcan'a teşekkür ederek "Sunuş" yazısını bitirmektedir.

Kitaptaki ilk makale, Kemal H. Karpat'a aittir. "Mehmet Fuat Köprülü ve Osmanlı: Muhafazakâr Modern Bir Tarihiçi" başlıklı yazısında Karpat kendi ifadesiyle, Köprülü'nün Türkiye'nin entelektüel hayatına yaptığı katkılarını özetlemektedir (21). Karpat bu yazıda Köprülü'yü "bir yandan modernistler sınıfına koymuş, diğer yandan onu Selçuklu, Osmanlı ve Anadolu İslamı miraslarının savunucusu ve bunları her şeyi yeniden başlatmak isteyen Cumhuriyetin fikir ve duyu hayatına aşılama gayret eden bir insan olarak" tanımlamıştır (21). Karpat bu yazısında ayrıca Köprülü'nün "Türk Edebiyatı Tarihinde Usûl (1913)" ve "Anadolu'da İslamiyet (1922/23)" adlı makalelerinin önemini de vurgulamaktadır.

Kitaptaki başka bir yazı Mete Tunçay'a aittir. Tunçay, "Etik Açısından Fuat Köprülü" adlı yazısında Köprülü'nün hayatı ile ilgili bilgiler verdikten sonra onun "akademik ve siyasal alandaki tutarsızlıkları"na değinmiştir (28).

Robert Dankoff'la birlikte Köprülü'nün *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* başlıklı kitabını İngilizceye çeviren Gary Leiser, "Çağdaş Türkoloji Araştırmalarında Köprülü'nün Yeri" başlıklı makalesine şu cümleyle başlar: "Mehmed Fuad Köprülü, 1912 ve 1966 yılları arasında

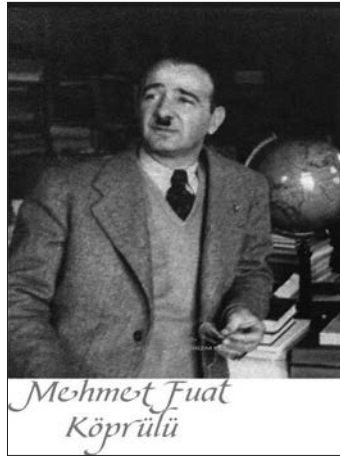
hemen tamamı Türkçe olmak üzere 1300'den fazla kitap, makale, kitap tanıtımı, editörlük ve diğer yazılarını kapsayan yayın faaliyetinde bulunmuştur ki bunlar en geniş anlamıyla Türkiye'deki modern Türk edebiyatı ve Türk tarihi çalışmalarının temellerini oluşturmaktadır" (29). Leiser, yazısının devamında *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* çerçevesinde Köprülü'nün edebiyat tarihindeki rolünü ve önemini inceler. Son olarak Köprülü'nün tarih alanındaki önemli çalışmalarını anar ve yazısını onun "Türkiye'ye Batı'nın çağdaş bilimsel yöntemlerini getirdiğini" ve "yeni nesil akademisyenler" yetiştirdiğini söyleyerek bitirir (37).

Nuran Tezcan'ın "Fuat Köprülü'nün Türk Edebiyatı Tarihi Üzerine" başlıklı yazısı, Köprülü'nün Türk edebiyatı tarihçiliğindeki önemini vurgulaması açısından çok değerlidir. Tezcan yazısında ilk olarak Köprülü'nün "bilimsel anlamda Türk edebiyat tarihçiliğini başlatmış ve bu doğrultuda ilk örneği ortaya koymuş" (93) olmasını öne çıkarır. Onun "Edebiyat tarihini şüara tezkirelerinin basit bir tekrarı olmaktan kurtarmış" (93) olmasının önemini belirtir. Bilimsel bir edebiyat tarihinin ilkelerini tartışarak Türk edebiyatı özelinde ortaya koyduğu "Türk edebiyatında Usul" makalesine ilişkin değerlendirmelerini

tarihsel yönü ve önemi açısından özetler. Köprülü'nün bu kitabı yayımladığı tarihin E. J. W. Gibb'in de altı ciltlik *Osmanlı Şiir Tarihi*'nin henüz yayımlandığı yıllar olduğu söyleyen Tezcan, Köprülü'yü motive eden noktanın, Gibb'in Fars edebiyatı karşısında Türk edebiyatında "millî özgünlük" olup olmadığı noktasından bakması olduğunu belirtir (103). Yazısının devamında Gibb ve Köprülü'nün edebiyat tarihleri arasındaki paralellikler ve karşıtlıklar üzerinde durur. Tezcan, Köprülü'nün, Gibb'in Osmanlı tezkirelerine dayanan edebiyat tarihine karşılık yatay ve dikey ekseninde Türk edebiyatının tarihsel eskiliği ve coğrafi yaygınlığını ortaya koyma hedefinde yazdığı edebiyat tarihinde

Anadolu'daki klasik Türk edebiyatını 13. yüzyıla dayandırdığına dikkat çeker. Köprülü'nün Anadolu'da Türk edebiyatının oluşum dönemini araştırması ve araştırmaya açması bakımından Türk edebiyat tarihine büyük bir açılım getirdiğini özellikle vurgulayan Tezcan, yakın zamanda yapılan araştırmaların ve yeni bulguların "Köprülü'nün 13. yüzyıla ait kabul ettiği kimi şairler hakkında yanlışlığı gösterdiğini" (118) de belirtir. Köprülü'nün Türk edebiyat tarihine getirdiği katkılar ve bakış açılarının gözden geçirilmesiyle belki de Türk edebiyat tarihinin yeniden yazılması noktasına gelindiğinin altını çizer.

Semih Tezcan "Fuat Köprülü ve Türkî-yi Basit" başlıklı yazısında "Fuat Köprülü'nün dilde millileşmek olarak algılamak istediği ve öyle tanıttığı Türkî-yi basit sorununu" (80) ele alır. Tezcan, Köprülü'nün Edirneli Nazmî'nin 286 şiirini yayınlaması ve bu şiirlere *Dîvân-ı Türkî-yi Basit* adının konulmasının bugüne kadar gelen yanılgılara sebep olduğunu söyler. Tezcan yazısını şu cümleyle bitirir: "Böyle bir gelecek yetiştirilmiş olan divan şairlerinden bir tuhaflık yapmış olmak için 16. yy.da Türkî-yi basit ile şiir söylemiş birkaç kişiyi 'Millî edebiyat cereyanının ilk mübeşşirleri' olarak görmek ve sanki onlarda 20. yüzyıl ulusçuluğu çizgisinde bir Türkçe kaygısı, Türkçe özeni varmış gibi

göstermek doğru olmamıştır” (88).

Suavi Aydın, Osmanlı'nın yüzyıllarca ihmal ettiği Türk dili araştırmalarının Batı'da Orientalistik, Osmanistik araştırmalarından Türkoloji araştırmalarına evrilmesinin tarihçesini özetleyerek bu araştırmaların Türkiye'ye yansımaları, bu yansımada Fuat Köprülü'nün etkin yerini ve Türkiye'de Türkoloji'nin gelişmesindeki tartışmasız katkısını gösterir. Aydın, bunu, György Hazai'nin Köprülü'yü “Türk akademiasının Atatürk'ü” (149) nitelemesini alıntıyla pekiştirir.

Mehmet Fuat Köprülü kitabına iki yazı ile katılan Markus Dressler, ilk yazısında Köprülü'nün tarihçiliğine milliyetçiliğin etkisini (207-216), diğer yazısında ise Alevileri heterodoks/senkretik olarak nitelemesinin metodolojik açıdan nasıl bir sorun yarattığını tartışır (345-356). Yahya Kemal Taştan ise 19. yüzyıldan başlayarak Osmanlı-Türk aydınlanmacılığında İslam dininin yerini ve dine bakışların toplumsal ve siyasal değişimler sürecindeki serüvenini yetkin bir değerlendirme ile özetleyerek bu serüvenin 1928 zincirinde yer alan Köprülü'nün din alanında modernleşme/uluslaşmadaki önemini somutlaştırır (399-418).

Serdar Sakin bilim insanı olmanın yanı sıra dışişleri bakanı daha sonra başbakan yardımcısı statüleriyle politik hayata da atılmış olan Köprülü'nün 6-7 Eylül olaylarındaki konumunu kaleme alır (419-429).

Ahmet Yaşar Ocak, Köprülü'nün Türk bilim ve kültür hayatındaki yerini bir “kült” olarak değerlendirerek bu anlayışın oluşumunda yetiştirdiği öğrencilerin de değerlendirmesini yapar. Ocak, özellikle D. DeWeese, A. Karamustafa ve M. Dressler'in Köprülü'ye yönelttiği eleştirileri nesnel bir şekilde irdeleyerek onlara katılmadığını bildirir fakat aynı zamanda daha Köprülü'nün kendi zamanında kişiliğine ilişkin söylenmiş olan kimi eleştirileri de göz ardı etmeden yazar (329-342).

Köprülü'nün bilim insanı ve aydın kişiliğini “... aktif siyaset yaptığı, güncel meselelere dair yoğun yazdığı dönemlerde bile ‘milliyetperver’liğini hiçbir zaman ırkçılığa açmamış, toptan Hristiyan-Batı düşmanlığına dönüştürmemiş, modern bilim zihniyetinin temel ilkelerinden uzaklaşmamış, seküler değerler dünyasının demokratik milletler ‘ülkü’sünü her zaman kendisine hedef olarak almıştır” (268) sözleriyle tanımlayan Oktay Özel, Köprülü sonrası ve günümüz tarihçiliğinin çok rafine bir değerlendirmesini yaparak Türk tarihçiliğinin tartışmalı yönlerini açıklar (267-275).

Levent Kayapınar, Köprülü'nün en tartışmalı tezlerinden “Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine etkisi”ni yeni sentezlerin ışığında ele alır (219-235). Bu yazıdaki seçmeler, Mehmet Fuat Köprülü kitabının çok yönlülüğüne ışık tutmak için bir kesittir.

Kitaptaki yazıların hepsi değerlendirildiğinde Mehmet Fuat Köprülü'nün çok yönlü kişiliği ortaya çıkmaktadır. *Mehmet Fuat Köprülü* kitabı Türk tarih, edebiyat, kültür ve siyaset alanlarında bir “kült” kişiliği her yönden ele alan, onun eserlerini ve kişiliğini açık sözlü bir şekilde eleştirip değerlendiren son derece içerikli, özgün, bilimsel yazılardan oluşmaktadır. Böyle bir değerlendirme kuşkusuz Köprülü'nün büyüklüğünden kaynaklanmakta ve onun bilimselliğine katkıda bulunmak amacındadır. Bu “anma armağan” kitabı Köprülü'nün hayatını, eserlerini, çalışmalarını ve fikirlerini keşfetmek isteyenler için birincil bir kaynak olacaktır.

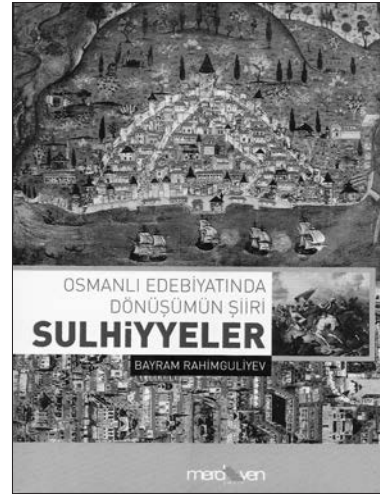
Naim Atabağsoy
naim@bilkent.edu.tr

SULHIYELER ÜZERİNE DİKKAT ÇEKİCİ BİR ÇALIŞMA

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü doktora programı öğrencilerinden Bayram Rahimguliyev'in *Osmanlı Edebiyatında Dönüşümün Şiiri: Sulhiyeler* başlıklı kitabı, geçtiğimiz Kasım ayında Merdiven Yayın tarafından basıldı. Rahimguliyev'in aynı bölümde, Doç. Dr. Nuran Tezcan danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tez çalışmasının ürünü olan kitap, 17. yüzyılda bir çözülme dönemine giren ve 1699 Karlofça Antlaşması'yla ciddi bir toprak kaybına uğrayan Osmanlı İmparatorluğu'nun tecrübe ettiği dönüm noktasının edebiyat-taki yansımalarına odaklanıyor.

Bir kaside türü olarak öne çıkan sulhiyeye eğilirken Rahimguliyev, bu türde verilen eserleri “Osmanlı Devleti'nin bir başka devletle yaptığı antlaşmalar üzerine yazılan eserler” (10) olarak tanımlıyor ve Nâbî ve Sâbit'in Karlofça Antlaşması üzerine kaleme aldıkları ilk örneklerden başlayarak siyasi gelişmeler paralelinde edebiyatta gerçekleşen dönüşümü irdelemeyi sürdürüyor. Çalışmanın sahip olduğu hususiyet

işte tam da bu noktada kendini gösteriyor. Kitabın “Giriş” bölümünde yazar, çalışmanın farkını şu sözlerle dile getiriyor: “Daha önceki çalışmalardan farklı olarak biz bu çalışmamızda, ilk kez Sulhiye'leri toplu olarak ve tarihsel dönüşümün paralelindeki, edebî dönüşüm ürünü şeklinde irdelemeyi öngördük” (11). Sulhiyelerin daha önce kaside türü kapsamında işlenmemiş olmasına da dikkati çeken

Rahimguliyev kitabının ilk bölümünde okura vaat ettiği üzere, ele aldığı metinlerin tarihle kurduğu sıkı bağın farkında bir tavırla, Sulhiye'lere kaynaklık eden tarihsel olaylara ve bunların edebiyata doğrudan etkisine odaklanmakta.

Sözünü ettiğimiz farkındalık çerçevesinde yazar, çalışmasının ikinci bölümünü Karlofça, Pasarofça ve İstanbul (İran) antlaşmalarını tarihi kaynaklardan yararlanarak açıklamaya ayırmış.

Sulhiye türünün kendine özgü niteliklerinin ortaya konulduğu üçüncü bölümde, şiirlerdeki imaj dünyasının örneklerle irdelenmesi ve savaşların, kayıpların şairlerin imgeleri kullanma biçimini nasıl etkilediğinin gösterilmesi de kayda değer noktalar olarak öne çıkıyor.

Rahimguliyev'in tarih-edebiyat ilişkisini sulhiyeler doğrultusunda ele aldığı *Osmanlı Edebiyatında Dönüşümün Şiiri: Sulhiyeler* başlıklı bu özgün çalışması, gerek hazırlanış gerek okura sunulmuş süreciyle özenli bir çabanın ürünü olmakla birlikte, bu alanda çalışanlar ve Divan edebiyatının zengin dünyasını özgün bir perspektiften görmek isteyenler için kesinlikle göz ardı edilmemesi gereken bir kitap.

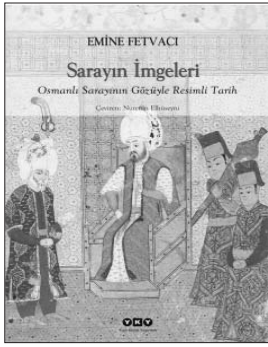

Aslı Yerlikaya
ayerlikaya@bilkent.edu.tr

OSMANLI SARAYLARININ RESİMLİ TARİHİ: SARAYIN İMGELERİ

Emine Fetvacı'nın *Sarayın İmgeleri* adlı kitabı Yapı Kredi Yayınları tarafından basılarak Ocak 2013'te raflardaki yerini almıştır. Kitabı belki de benzersiz kılan en temel özellik, 16. yüzyılın Osmanlısının söz, imge ve arşiv belgelerinden yararlanılarak, yani edebiyat, sanat tarihi ve tarihin sağladığı olanakların tümü göz önünde bulundurularak bütünsel bir yaklaşımla ele alınmış olmasıdır. Fetvacı bu kitapla, Osmanlı sarayının resimli tarihlerinin üretim süreçlerini, kullanım alanlarını, hedeflerini ve mesajlarını aydınlatmayı amaçlamaktadır. Bu amaç çerçevesinde Fetvacı çalışmasında iki temel mesele üzerinde sıklıkla durmuştur. Bunlardan ilki Osmanlı toplumunda pek çok kişinin, dolaşımında olan bu kitaplardan yararlandığı; ikincisi ise bu kitapların kolektif bir bilinci yansıttığı gerçeğidir.

Kitabın ilk iki bölümünde Osmanlı sarayının kitap kültürü ana çerçeveyi oluşturmaktadır. İlk bölümde “resimli tarihlerin emperyal kimlik oluşturmadaki yeri” üzerinde odaklanan yazar, ağırlıklı olarak saraydaki kitap dolaşımıyla ilgili arşiv belgeleri ve ölmüş saraylıların terekelerindeki kitap listelerini incelemiştir. Bu inceleme doğrultusunda

16. yüzyıl Osmanlı sarayları arasında çok sayıda hazine kitabının dolaşımında olduğu belgelerle kanıtlanmaktadır. İkinci bölümde Fetvacı, üretim sırasındaki karar alma süreçlerini aydınlatmak ve kitapların hazırlanışındaki farklı yönleri saptamak üzere, bir dizi yazma üzerinde kalmış olan yapım süreci izleriyle yazma üretimine ilişkin arşiv belgelerini bir araya getirmektedir. Bu analiz Osmanlı

resimli tarihlerinin hazırlanışında kolektif bir çalışma anlayışının izlendiğini ortaya koymaktadır.

Üçüncü bölümün odağını oluşturan Sokullu Mehmet Paşa, resimli tarihlerin propagandacı özelliğinden yararlanan ilk saraylı olarak sunulmaktadır. Sokullu'nun resmî tarih yazımında kendi serüvenini anlatacak müstakil kitaplar hazırlamak yerine, sistemin içinde hareket ederek hizmet ettiği üç padişahla ilgili yazmalara destek vererek Osmanlı hanedanına katkılarını öne çıkarmayı tercih etmesi dönemin anlayışını da göstermesi açısından dikkate değerdir. Dördüncü bölümde Dârüssaâde Ağası Mehmet Ağa'nın Sultan III. Murad için yeni bir padişah timsali oluşturma müdahaleleri incelenmektedir. Bu durum Mehmet Ağa'nın giderek artan ağırlığıyla da paralel olarak kaleme alınmıştır. Beşinci bölümde hanedan dışı kahramanları konu edinen ve emperyal tarihler, örneğin gazânâme türü incelenmiştir. Altıncı bölüm bir saraylının konuma destek olacak manevî, fikrî ve sosyal şebekeleri yaratmak için, sanatsal eser siparişlerinin gücünden nasıl yararlandığını göstermektedir.

Sonuç olarak *Sarayın İmgeleri* başlıklı bu kitap, Osmanlı sarayında resimli tarihlerin üretim, dolaşım ve kullanım süreçlerinin izlerinin sürüldüğü; Osmanlı hanedanının ve yönetici elitinin bu süreçte ne gibi bir katkıda buldukları meselelerine odaklanan benzersiz bir çalışmadır.

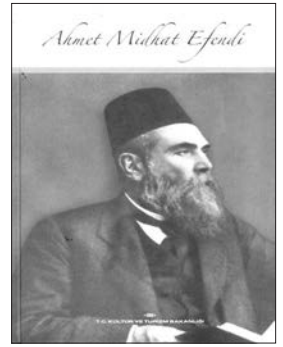
R. Aslıhan Aksoy Sheridan
sheridan@bilkent.edu.tr

TÜRK EDEBİYATININ “EFENDİ BABA”SINA ARMAĞAN: AHMET MİDHAT EFENDİ

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın “Anma ve Armağan Kitapları Dizisi”nin 41. kitabı olarak yayımlanan *Ahmet Midhat Efendi* başlıklı çalışma, Türk edebiyatının birçok açıdan öncü ve 200'ü aşkın eseriyle en verimli yazarlarından Ahmet Mithat Efendi'nin ölümünün 100. yılı dolayısıyla 2012 yılı içinde Mustafa Miyasoğlu'nun editörlüğünde hazırlanarak okura ulaşmıştır.

Hikâyeleri ve romanlarının yanı sıra, ekonomi, din, tarih ve eğitim gibi pek çok alana yönelik çok çeşitli türde eserler veren Ahmet Mithat Efendi'nin geniş külliyatını, farklı yön ve bakış açılarından ele alan inceleme çalışmaları, günümüzde de artarak devam etmektedir. Nitekim *Ahmet Midhat Efendi* başlıklı bu yeni çalışmada da, bu nedenle, kitabın editörü Mustafa Miyasoğlu'nun belirttiği üzere, yazarın 200'den fazla telif ve bunların dörtte biri kadar tercüme ve uyarlama eserden oluşan geniş külliyatının bütün eserlerini tek tek değerlendirmek hedeflenmemiş, ama son yıllarda artan bir ivme gösteren bu inceleme çalışmalarına “bir ışık tutma” amacı benimsenmiştir.

Bu doğrultuda, “Hayatı ve Şahsiyeti”, “Eserleri ve Romancılığı”, “Çevresi, Fikirleri ve Çağına Dair Görüşleri” ve “Bibliyografya” başlıklı dört ana bölümde, yazarın sergilediği yazar ve aydın kişiliğinin yanı sıra, önemli eserleri de gerek genel değerlendirmeler yoluyla, gerekse düşünsel içeriği ve anlatıbilimsel nitelikleri bakımından incelenerek ele alınmıştır.

Sırasıyla Mustafa Miyasoğlu, M. Orhan Okay, Yılmaz Daşcıoğlu, Uğur Kökden, Sakin Öner, Şemsettin Şeker, A. Vahap Akbaş, Nâmik Açıkgöz, Nurullah Çetin, İnci Enginün, Selçuk Çıkla, Hülya Argunşah, Fazıl Gökçek, Kadir Can Dilber, Ertan Örgen, Mehmet Törenek, Levent Ali Çanaklı, H. Harika Durgun, Yaşar Şenler, Turan Karataş, Necmettin Turinay, Erdoğan Erbay, Salim Çonoğlu, Mehmet Narlı ve Nuran Deniz, Ensar Kesebir, Nazım Elmas, Bahriye Çeri, M. Sabri Koz, Duygu Oylubaş ve Büşra Akgün gibi pek çok araştırmacının katkılarıyla oluşan *Ahmet Midhat Efendi*, Miyasoğlu'nun da belirttiği gibi, Ahmet Mithat Efendi ile ilgili çalışmaların ancak bir kısmını ortaya koyabilmekle birlikte, yazarın geniş oylumlu külliyatına yönelik bir bakış açısı sunmaktadır.

Bu bakımdan, Sabri Koz'un, yazarın 1869–1910 yılları arasında 41 yılı bulan uzun ve verimli yazı hayatı boyunca ortaya koyduğu eserleri yayım tarihine göre bütün baskılarıyla belirleyerek tanıtan yazısı özellikle önemli bir kaynak değeri taşımaktadır. Bu nitelikleriyle dikkat çeken anma kitabının, ikinci bir baskısı yapıldığı takdirde, “izzet ü ikbâl ile bâb-ı hükümetten çekildik” deyişini Ahmet Mithat Efendi'ye atfetmek (16) gibi kimi hatalardan kurtarılması ise elbette faydalı olacaktır.

İdil Hafizoğlu
idil.hafizoglu@bilkent.edu.tr

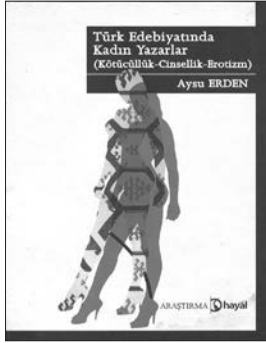
RUHUN DEHLİZLERİNE YOLCULUKLAR

Prof. Dr. Aysu Erden'in *Edebiyatın Uygunsuz Kahramanları -Yaşamın İçinden Karanlık Deneyimlerin Öyküleri ve İnsan Ruhunun Dehlizlerine Yolculuklar* başlıklı kitabında (Bizim Büro Yayınevi, Ankara 2012) Stanislaw Lem'den yapılmış olan şu alıntı, yazarın söz konusu yolculuklarla ne kastettiğini çok iyi tanımlıyor: "İnsanoğlu, içinde yaşadığı karanlık dehlizlerden, gizemli geçitlerden ve gizli hücrelerden oluşan kendine özgü labirenti henüz keşfedemeden ve kendi eliyle kilitleyip mühülediği kapıların arkasında bulunan sırları ortaya çıkaramadan önce diğer dünyaları ve uygarlıkları keşfetmek amacıyla uzaya doğru çıktı."

Erden, bize kitabında -aslında elbette bildiğimiz bir gerçeği- insanoğlunun sadece et ve kemikten oluşan bir gövdeden ibaret olmayıp uzun uzadıya, inceden inceye araştırılmayı bekleyen bir "kara delik" olduğunu son derecede çarpıcı örnekleriyle bir kez daha

gösteriyor.

Edebiyat tarihinin "kötü çocukları"nu konu alan kitapta pek çok tanınmış isim yer almakta. Chuck Palahniuk, Irvine Welsh gibi günümüz yer altı edebiyatının önemli isimlerinin yanı sıra Edgar Allan Poe, Jorge Luis Borges gibi kült yazarları da buluyoruz Erden'in kitabında. Türk edebiyat tarihinin dehlizlerine inmeyi de ihmal

etmeyen yazar, Cemil Kavukçu, Bilge Karasu ve Özcan Karabulut gibi isimlerin 'kötücül' karakterlerini inceleme altına alıyor. Kitabın son bölümlerinde çağdaş Türk edebiyatından İngilizceye çevrilmiş çeşitli öyküler yer alıyor. Tekgül Arı gibi yeni isimlerin öykülerine çevirileriyle birlikte yer verilmiş olması kitaba güzel bir bitiş hazırlamış.

Aysu Erden'in *Türk Edebiyatında Kadın Yazarlar (Kötücülük - Cinsellik - Erotizm)* başlıklı öteki kitabında (Hayal Yayınları, İstanbul 2011) yazarın kadın konulu çalışmaları toplanmıştır. Yazar kitabını "Bazı kadınlar vardır, toplumun içindedirler, ancak popüler kültürün dışında kalmışlardır ve marjinal semtlerdeki evlerinde sessizce yaşarlar. Zaman zaman şiddete başvurma, öldürme eğilimleri olabilir, onların. Güzelliklerini ve ölümcül çekiciliklerini gün ışığında, insanların gözlerinden saklamayı başarırlar. Sıradan bile görünebilirler. İzlerini hiç belli etmezler..." cümleleriyle tanıttıyor.

Kadınları daha önce incelenmemiş açılardan inceleyen bu kitabın belki de en ilgi çekici kısmı *Femme fatale*lerin (karşı konulamaz, baş döndürücü kadın) incelendiği bölümdür. Bu bölümde, erkeklerin fendini yenen, onları sürdüren, güçlü ve "kötücül" kadınlar için örnekler sunulmaktadır.

Kitapta bundan başka kadın yazarlar, kadın konulu edebî eserler, kadın araştırmaları gibi konuların işlendiği yazılar da yer almaktadır.

Güneş Sezen
gsezen@bilkent.edu.tr

"KİTAPERFORMANS MANİFESTO" İLE ÇİĞDEM Y. MİROL BİLKENT'TEYDİ

Okuma edimine odaklı bir okuma sunan ve KUARTET'in ilk parçası olan *Yüzüm Kitap*'ın (Kanguru Yayınları, Ankara 2012) yazarı Çiğdem Y. Mirol ile Bilkent Üniversitesi merkez kampüs kütüphanesinde 26 Şubat günü bir araya geldik. Kendisinin deyimiyle, buluşmak, tanışmak, "Olası Dünyaların En İyisi" olarak tanımladığı "kitaperformans"ı tartışmak, fikir üretmek ve "yazarokur performans 21"de *Yüzüm Kitap*'ı ve kitabın yazar ve okur arasında aşkı dile getiren "Aşkı Yeniden İcat Edelim Mi?" başlıklı mektubunu okumak üzere toplandık.

Kendisini her şeyden önce bir okur sayan Çiğdem Y. Mirol, 1983 yılında Ankara'da doğmuştur. Bilkent Üniversitesi'nde önce Amerikan Kültürü ve Edebiyatı'nda lisans eğitimini tamamlamış, ardından yine burada Türk Edebiyatı bölümünde yüksek lisans tezini, Orhan Pamuk'un *Beyaz Kale* adlı romanı üzerine ("Arketip Bir Yolculuk İçinde, Narsistik Bir Kitap Biçiminde: Beyaz Kale") yazmıştır. Şu

anda bir yandan Ghent Üniversitesi'nde "Performans Olarak Yazarlık" adlı bir proje dâhilinde Amerikalı yazar Gertrude Stein'in yazarlığına odaklanan doktora çalışmalarını, bir yandan da "kitaperformans" adlı kuramının çalışmalarını sürdürmektedir. Çevirmenlik ve öğretmenlik yapan Mirol, *Tuhaf ve Saçma* adlı çalışmasını yazmaktadır.

Mirol'un "Kitaperformans" önerisi ve "yazar ile okur arasındaki metinsel aşk" önerisi edebiyat alanında ilk kez inşa edilmiştir. Yazar bu öneri ile bir bilinç düzeyinin paylaşıldığını düşünmektedir. "Kitaperformans Manifesto"nun maddeleri de, Mirol'un yüksek lisans tezindeki okur, yazar, metin, yapı ve yazı konuları ve doktora çalışmasındaki modern sonrası ile modern öncesini performans fenomeni ile ilişkilendiren bakış açısının bir ürünü olarak pratik bir teori olan "kitaperformans"a kılavuzluk etmiştir. "Kitaperformans", Mirol'un yazmak ve okumak odaklı dünya görüşünün bir ürünü olarak, pratik bir teori olması açısından önemlidir. Mirol, *Yüzüm Kitap*'ın ardından da anlaşılacağı üzere Facebook adlı sosyal paylaşım ağından hareketle metnini kaleme almıştır ve kitabın metinden çıkıp canlanması gerektiği savından yola çıkmıştır. Belki de en doğrusu Mirol'un pratik teorisi ve aşk anlayışını onun cümleleriyle sunmak olacaktır, manifestonun son maddesinde bakın ne diyor Mirol: "Aşk, şimdi ve burada, okur ve yazar arasında, fâni değil metinsel bir olgudur. Bu aşk, okuma edimini yazma edimine karıştırır. Bu aşkta boşluklar hayallerle doldurulur. Bu aşkta olumsuzluklar gizlidir. Bu aşktan sabit anlam(!) çıkarmak imkânsız bir ihtimaldir. Bu aşk birbirinden farklı biçimlerde dışavurulabilir. Bu farklılık yazarı özgünleştirmeli, okuru özgürleştirmelidir" (300).

Mirol bu teorinin yazar olmaksızın gerçekleştirilemeyeceğine inanıyor. Bu sebeple şu ana kadar Türkiye'nin ve dünyanın pek çok şehrinde bu sıradışı okuma etkinliklerini gerçekleştirmiştir. Bilkent Üniversitesi de projenin etkinliklerine destek vermektedir.

Müge Atala
mugeatala@bilkent.edu.tr

TÜRKÇEYE İKİ BÜYÜK KATKI: ÇOTUKSÖKEN'İN SÖZLÜKLERİ

Çeşitli yüksek öğrenim kurumlarında çalışmış olan ve hâlâ öğretim görevlisi olarak çalışma hayatını sürdüren, özellikle Türk dili alanında son derece üretken olduğunu bildiğimiz Yusuf Çotuksöken'in *Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıtanamlılar Sözlüğü* ve *Türkçe Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü* başlıklı iki çalışması 2012 yılının Ekim ayında Papatya Yayıncılık tarafından basıldı.

Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıtanamlılar Sözlüğü, Çotuksöken'in iki sözlük çalışmasından daha yeni olanı. Önsözde Çotuksöken'in tanımladığı şekliyle anlamdaşlığın “[t]am eşanlamlı ve bağlamsal eşanlamlı sözcüklerle, karşıtanlamlı sözcükleri” (v) içermesi, sözlüğü incelerken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar olarak karşımıza çıkıyor. Bir başka deyişle “anlamdaşlık, hem eşanlamlılığını, hem de yakınanlamlılığını içeriyor” (7); yakınanlamlılık da sözcüklerin tarih, kültür, ideoloji gibi çeşitli bağlamlarda birbirleriyle tam olarak örtüşme de kısmi olarak

birbirinin yerine geçebilmesini öngörüyor (8). Sözelimi “demokrasi” sözcüğünün karşıtanamlıları arasında “aristokrasi, meşrutiyet, monarşi, oligarşi, faşizm, totalitarizm” sayılıyor (63). Bu sözcüklerin hemen hiçbiri tam bir karşıtanamlılık içermese de, halkın seçmen olarak liderlerini belirlediği bir sisteme karşıt olarak, tarih içinde mülkünü nesiller boyu aktarmış kişilerin erkini tanımlayan aristokrasi-

nin; tek bir lider ve çevresindekilerin başkasına söz vermeyen sistemini imleyen faşizmin demokrasiye en azından ters düştüğünü duyumsuyoruz. Yabancı kökenli terimlere benzer şekilde Türkçe’de sık kullanılan sözcüklerin yerine geçebilen anlamdaşları bulunuyor. Sözelimi “yer”in on altı (271), “olma(k)”ın on iki (186), “kaldırmak”ın on (135) anlamdaşının belirli bağlamlarda kendilerini karşıladığını görüyoruz.

Anlamdaşlığa dair dikkatli tanımının yanı sıra Çotuksöken, Batı veya Arapça-Farsça kökenli sözcüklere kâh günümüzde iyice yerleşen karşılıklar, kâh yerleşmeye aday, özgün önermeler sunarak Türkçe dilinin sözcük üretme olanaklarını okura hatırlatıyor. Arkeoloji-kazıbilim (29), içtimaiyat-toplumbilim, sosyoloji (118), globalizasyon-küreselleşme (97) yerleşen karşılıklar; jaluzi-şerit perde (133), ritüel-kuttören(sel) (207), alegorik-yerinel (22), zapping-geçgeç (277) ise yerleşmeye aday karşılıklar arasında sayılabilir. Türkçe’nin yaşarlığı konusunda titizlik gösteren Çotuksöken, son örnekten de anlaşılacağı üzere, günümüzün en yaygın olarak kullanıma sokulan dili olan İngilizce’den gelen sözcükleri es geçmemiş. Sözelimi light [“layt”]-hafif, yeğni, yağsız (160), charter [“çartır”]-dolmuş (uçak) (53), chat [“çet”] yapma(k)-sohbet / etme(k) (53) gibi karşılıkların etkililiği her ne kadar tartışmalı olsa da, Türkçe konuşma dilinde sıkça rastlanan bu sözcüklerin Türkçe okunuşlarıyla ele alınması, Çotuksöken’in, dilin dinamik bir varlık alanı olduğunun, Türkçe’nin buna bir istisna teşkil etmediğinin farkında olduğunu gösteriyor.

İlk olarak 1991 yılında basılmış olan *Türkçe Dil ve Edebiyat Terim-*

leri Sözlüğü’nün gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci basımında Çotuksöken, sözlüğün, Türkçe’nin “yeterliği ve yetkinliği”ne ek olarak “Türk dili ve edebiyatı öğretiminin Türkçe terimlerle yapılmasına katkıda bulunması”nı amaçladığını belirtiyor (ix). Sözlük; dil ve edebiyatın yanı sıra bilim, sanat, kuram gibi bir hayli geniş kapsamlı alanlara ait birçok sözcüğü açıklama görevi üstleniyor. Açıklamaların yanında bu sözcüklerin hangi alanlardan olduğuna dair kısaltmalar da bulunuyor: edebiyat anlamında “(ed.)”, tiyatro anlamında “(tiy.)”, genel anlamını vermek içinse “(gen.)” gibi. Bunlara ek olarak Çotuksöken, diğer sözlüğünde yaptığı gibi, ağırlıklı olarak yabancı dillerden dilimize yerleşen terimlerin hem dil-sel kökenlerini kısaltmalarla belirterek, hem de yerleşik ya da olası Türkçe karşılıklarını vererek gerek Türk kültür ve edebiyat dünyasından, gerek uluslararası çapta bilinen, kabul gören örneklerle açıklıyor. Sözelimi dilimize İngilizceden geldiğini “[İng.]” şeklinde belirttiği “oksımoron” (159) terimi için “karşıtlama”ya (131) bakmamızı belirtiyor; karşıtlama terimini açıklamasının üzerine terimin eşanlamlısının oksımoron olduğunu hatırlatıyor. Benzer şekilde Fransızca kökenli “anagram” (22) için “evirmece” sözcüğüne bakılıyor; “evirmece”nin (87) eşanlamlıları arasında anagramın yanı sıra yine bir Türkçe kökenli terim olan “çevrik sözcük” de bulunuyor. Kimi terimlerin eski ve yeni halleri de hatırlatılmış ya da önerilmiş: “gezi, gezi yazısı, gezi türü” (99) terimlerinin eski halleri olarak “seyahat, seyahatname”, İtalyanca kökenli “ütopya” (227) teriminin yeni halleri olarak “düş-ülke, düş-ülkü” gibi. Sözlükte, Arap ve Fars dillerinden birine ya da her ikisine ait kök ve eklerden oluşmuş Osmanlıca terimlerin nasıl okunacağına

dair, dil-sel köken bilgisinin yanında sesbilgisel bir yazım da bulunuyor. Örneğin “sakiname” (181) teriminin yanında yer alan “sa.:ki.:na.:me” yazımından “sa” ve “na” hecelerinin uzun, diğerlerininse kısa okunacağını anlayabiliyoruz.

Terimlerin yanında Çotuksöken; “dil devrimi” (66), “dil kirliliği” (67), “Dil Derneği” (65), “Türk Dil Kurumu” (216-217) gibi hâlihazırda devam eden tartışmalara konu olan olgu, kavram ve kurumları da sözlüğüne dahil ederek dil konusunun tarihsel-siyasal boyutunu göz ardı etmediğini de gözler önüne sermiş. Sözelimi Türk Dil Kurumu’nun kısa bir tarihçesini verdikten sonra sözü, Türkiye’deki bilimsel çalışmaların özerk olarak ya da devlet eliyle yürütülmesi, bilimsel kurum ve kurullara üye seçiminin nasıl ve neler dikkate alınarak yapıldığı gibi hâlâ güncelliğini koruyan açmazlarla anılan TDK meselesinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne taşındığını söyleyerek nokt alıyor.

Çotuksöken, terim açıklamalarında kullandığı yazılı kaynakların yanında kimi terimleri yer yer internetten derleyip değiştirdiğini belirterek – “Uluslararası PEN Kulübü” (222) ve “üstkurmaca” (227) internetten yararlanılarak yazılan terimler arasında yer alıyorlar – günümüzün başvurulması kaçınılmaz biricik kaynağını da ciddiyetle ele aldığını okura hissettiriyor.

Yusuf Çotuksöken’in bu değerli sözlük çalışmalarından, akademik nedenlerle olsun ya da olmasın, Türk dili ve edebiyatıyla “işli olan” herkesin önemli ölçüde yararlanabileceğini söylemek abartılı olmayacaktır.

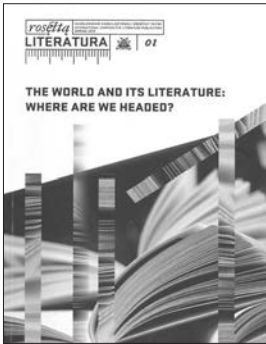
Ercan Akyol
ercan.akyol@bilkent.edu.tr

ROSETTA LİTERATURA: EDEBİYAT DERGİCİLİĞİNDE YENİ BİR BAKIŞ

Edebiyatın birçok yerde uluslar, kültürler ve diller üstü bir sanat dalı olduğu söylenir. Edebiyat eserleri için gerçekten bu sınırlar önemsiz olsa da, edebiyat dergileri için aynı şeyi söylemek güç. *Rosetta Literatura*, 2013 yılında ilk kez çıkan “The World and Its Literature: Where Are We Headed?” konulu sayısı ile bu tutukluğu yenmek adına bir hamlede bulunuyor. Türkiye’deki internet tabanlı dergileri saymazsak, *Rosetta Literatura*’ya basılı dergiler arasında şimdiye kadar bu amaçla çıkmış tek dergi gözüyle bakılabilir. Çünkü derginin kapsamı Türkiye değil, dünya ölçüt alınarak belirlenmiş.

Dergideki yazılar yazarlarının kendi dilleri olan Türkçe, İngilizce, İspanyolca, Arapça, Fransızca, İtalyanca, Arapça, Korece, Çekçe ve Arnavutçada -her birinin İngilizce tercümesiyle birlikte- verilmiş.

Derginin adının konulmasında da bu durumdan esinlenilmiş. “Rosetta taşı” olarak bilinen tablet, İ.Ö. 196 yılına ait üç dilli bir

Mısır tabletidir. 1799 yılında Reşid kentinde bulunan bu tablet, bünyesinde farklı dilleri ve kültürlerin özelliklerini barındırmasıyla, daha antik çağdayken bile insanoğluna edebiyatın uluslar üstü bir sanat dalı olduğunun ilk işaretini vermiştir.

Rosetta Literatura’nın içeriğini üç ana bölüm oluşturmakta: Derginin “Literature From Seven Seas” adlı

ilk bölümü dünyanın farklı yerlerinden yazarların ürünlerine yer verirken, ikinci bölüm derginin kapak konusu hakkındaki tartışmaları içeriyor; üçüncü bölümde ise konuk ülke olarak Türkiye edebiyatı konu ediliyor. Türkiye’den Doğan Hızlan, Hıfzı Topuz, Küçük İskender ve Yekta Kopan gibi isimlerin yazılarını barındıran derginin oylumu yüz seksen üç sayfa.

Rosetta Literatura’yı diğer edebiyat dergilerinden ayıran bir özelliği de derginin hiçbir kazanç sağlama amacı gütmeyen, hem basılı olarak hem de internet sitesi üzerinden yayımlanmasıdır. Bu sayede dergi, editörü Mesut Şenol’un da belirttiği gibi “bir açık bilgi kaynağı olma sözü” veriyor. Yılda dört kez çıkacak olan sayılarında öncelik verilecek olan konular karşılaştırmalı edebiyat yazıları, edebiyatla ilgili röportajlar ve düzyazılar olarak belirlenmiş.

Tüm bunlar düşünüldüğünde rahatlıkla, *Rosetta Literatura* çıkış amacı itibarıyla Türkiye’deki edebiyat dergilerinin arasına farklı bir solukla katılıyor, denilebilir. Bölüm başkanımız Talat Sait Halman’ın yazdığı gibi: “Rosetta Literatura edebiyatın uzun geçmişine, bugününe, güçlü geleceğine inançla doğuyor. Günümüz dünya edebiyatına kucak açan bir dergi.”

Rosetta Literatura’ya internet üzerinden ulaşmak için: <http://www.rosettaliteratura.com/>

R. Aslıhan Aksoy Sheridan

Michael D. Sheridan

Bölümümüz doktora öğrencilerinden R. Aslıhan Aksoy Sheridan ve Michael D. Sheridan, Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi’nin (RCAC) verdiği bir yıllık araştırma bursunu kazanmışlardır. İki öğrencimiz, bu program çerçevesinde yürüttükleri araştırma projelerini 3 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleştirecek bir mini sempozyumda sunacakları bildirilerle tanıtacaktır.

Sempozyum Programı:

3 Mayıs 2013 Saat: 16:00

Yer: AnaMed – İstiklâl Cad. No. 181. Beyoğlu, İstanbul.

Facts and Fictions: Reading 17th-Century Ottoman Manuscripts / Olgular ve Kurgular: 17. Yüzyıl Osmanlı Elyazmaları Üzerine Okumalar

Müzakereci: **Cemal Kafadar**, Harvard Üniversitesi

Michael D. Sheridan: “I Curse No One Without Cause”: Rivalry, Power, and Satirical Exchange in the Early 17th-Century Ottoman Court / “Yok Yere Ben Kimseyi Söğmem”: 17. Yüzyıl Başı Osmanlı Sarayında Rekabet, Hiciv ve Güç Çatışmaları

Tülün Değirmenci: Selim in Fragments: The History of Selim I in Miscellaneous Texts / Mecmualarda Saklı I. Selim Tarihi

R. Aslıhan Aksoy Sheridan: “I See Now that There Is No Constancy to This World”: Figuring History, Time, and Agency in Ottoman Miscellanies / “İmdi Gördüm ki Bu Dünyanın Sebâtı Yok”: Osmanlı Mecmualarında Tarih, Zaman ve Özne

Denise Klein: “This is Not a Story”: Constructing the Truth in Crimean Tatar Historiography / “Kıssa Değildir”: Kırım Tatar Tarih yazımında Hakikatin İnşası

Türkan Yeşilyurt 2005 yılında Doç. Dr. Nuran Tezcan danışmanlığında yaptığı “Kadın Şairde Kadın: Şükûfe Nihal’in Şiirleri” başlıklı yüksek lisans teziyle Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü’nden mezun oldu. “Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın Şiirlerindeki Temalar” başlıklı teziyle 2010 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde doktor unvanı aldı. Şu anda Tunceli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde yardımcı doçent olarak görev yapmaktadır. 1993 yılında *Osmanlı Toprak Düzeni ve Halk Şiiri* başlıklı incelemesi, 2005 yılında ise *Dün Kendimin Önünden Geçtim* başlıklı şiir kitabı yayımlanmıştır.

Naim Atabağsoy
naim@bilkent.edu.tr

“Yer Altında Saklı Hazine: Şahmaran”
IV. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (TUDOK 2012).
İstanbul Kültür Üniversitesi. 27-28 Ağustos 2012.

Ercan Akyol
ercan.akyol@bilkent.edu.tr

“Mektup Nedir: Mektup Türünün Sorunsallaştırılması”
Edebiyat Buluşma III “Edebiyatımızda Mektup”
Yeditepe Üniversitesi, 7-8 Mayıs 2012. (Aysu Akcan ile birlikte)

Seda Başer
baser@bilkent.edu.tr

“Osmanlı Polisiyesinde Modernizm Sesleri, Cani mi Masum mu: Suç, Mülkiyet ve Alafranga Züppeler”
Edebiyatımızın Üvey Evladı Polisiye Sempozyumu
İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 28 Kasım 2012.

Meriç Kurtuluş
mkurtulu@bilkent.edu.tr

“Sevim Burak’ın Mektuplarında Kadınlık ve Kadın Yazarlığı: Deneyimin Kurmacaya Dönüşümü”
Edebiyat Buluşma III: “Edebiyatımızda Mektup” Öğrenci Sempozyumu
Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. 7-8 Mayıs 2012.

R. Aslıhan Aksoy Sheridan
sheridan@bilkent.edu.tr

“Notes on the Life and Cultural Background of a 16th-Century Ottoman Sanjak Governor” [Bir 16. Yüzyıl Osmanlı Sancak Beyinin Hayatı ve Kültürel Birikimi Üzerine Notlar].
20. CIÉPO (Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi) Sempozyumu: Osmanlı Araştırmalarında Yeni Yaklaşımlar. Resmo, Girit-Yunanistan, 1 Temmuz 2012.

Duygu Yavuz
ayavuz@bilkent.edu.tr

“Şeyhoğlu Mustafa’nın Hurşid-Nâme Mesnevisinde Yer Alan Yan Karakterlerin İşlevlerine Bakış”
IV. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (TUDOK 2012).
İstanbul Kültür Üniversitesi. 27-28 Ağustos 2012.

“Oğuz Atay’ın Oyunsuz Yaşayanları: Toplumsal Cinsiyete Hapsolmuş Kadınlar”
Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, “Kültür ve Edebiyat Cinsiyet, Cinsellik, Şiddet”
Sempozyumu, 15-16 Kasım 2012.

Müesser Yeniay
muesser@bilkent.edu.tr

“Şiir Okuma”
49. Belgrad Uluslararası Yazarlar Buluşması, Belgrad, 20-25 Eylül 2012.

KANAT

K a n a t	Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi Haber Bülteni Yaygın Süreli Yayın (yılıda 3 kez yayımlanan haber bülteni)
Yayın Sahibi	Bilkent Üniversitesi adına A. Kürşat Aydoğan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Semih Tezcan
Yardımcı Editörler	Gheis Ayaz Ebadi, Nihan Simge Soyöz
Dizgi	Gheis Ayaz Ebadi
Kapak Tasarımı	Nadir Çakır
Yönetim Yeri	Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Merkezi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Kat 2, No: 247-249, 06800 Bilkent, Ankara
İletişim	t: 0312 290 23 17 - 290 10 56 f: 0312 266 40 59 e: temerkez@bilkent.edu.tr www.kanat.bilkent.edu.tr
Baskı	Meteksan Matbaacılık ve Teknik Tic. A.Ş. Beytepe, No: 3, 06800 Ankara 0312 266 44 10